

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 2Tos/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123010783
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ján Bednár
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6123010783.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu Mgr. Jána Bednára a sudcov JUDr. Michaely Bucekovej, PhD. a JUDr. Petra Hunáka, PhD., na neverejnom zasadnutí dňa 24. januára 2024, prejednal sťažnosť odsúdeného A. B. proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5PP/44/2023 zo dňa 16.11.2023 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením sp. zn. 5PP/44/2023 zo dňa 16.11.2023 samosudca Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného A. B. na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5T/89/2011 zo dňa 27.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/43/2016 zo dňa 25.10.2016 ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/59/2018 zo dňa 19.03.2019, vo výmere osem rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí zo dňa 16.11.2023 sťažnosť, ktorej písomné dôvody doručil okresnému súdu dňa 27.11.2023 a dňa 15.01.2024. V sťažnosti predovšetkým uvádzal, že okresný súd pri posudzovaní splnenia podmienok na jeho podmienčné prepustenie dostatočne neprihliadol na zmeny v jeho správaní počas výkonu trestu odňatia slobody, ale svoje rozhodnutie založil výlučne na odpise z registra trestov, teda skutočnostiach, ktoré predchádzali odsúdeniu a nástupu na výkon trestu, čím bolo podľa jeho názoru porušené základné právo na súdnu ochranu a porušená zásada „ne bis in dem“ (nie dvakrát o tej istej veci). Tvrdil, že možnosť jeho podmienčného prepustenia sa tak stala iba ilúziou, keď ani pozitívne zmeny v správaní nemôžu zmeniť závery o jeho kriminálnej minulosti. Ďalej poukázal na skutočnosť, že po dlhých rokoch ho našli jeho deti a z výkonu trestu odňatia slobody im nevie pomôcť. Za najzávažnejší dôvod, pre ktorý by mal byť podmienčne prepustený, považoval zlý zdravotný stav svojej matky, ktorá trpí Alzheimerovou chorobou. Trval na tom, že zločin lúpeže nespáchal, na svoju minulosť nie je hrdý a hanbí sa za ňu.

V podaní, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 15.01.2024 odsúdený opätovne zdôraznil, že okresný súd porušil jeho ústavné právo, a to právo na súdnu ochranu.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Po postupe v zmysle uvedeného ustanovenia krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nebola dôvodne podaná, pretože u neho neboli splnené zákonné podmienky vyžadované ust. § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona pre jeho podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Okresný súd pri dôslednom dodržaní procesného postupu a rešpektovaní práva odsúdeného na obhajobu rozhodol na verejnom zasadnutí v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania. V tomto smere dôkazy správne vyhodnotil, a to jednotlivo, ako aj v ich súhrne a odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá všetkým úvahám obsiahnutým v ust. § 176 ods. 2 Trestného poriadku. Stručne vyložil, ktoré skutočnosti mal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zároveň zistiteľné, akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

Krajský súd preto v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresným súdom, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil. Sťažnostný súd považoval za potrebné doplniť, že na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné splnenie ako formálnych, tak aj materiálnych podmienok vyžadovaných Trestným zákonom.

Formálnymi podmienkami možno rozumieť vykonanie pomernej časti uloženého trestu odňatia slobody, požadovanej zákonom (§ 66 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného zákona), t. j. vykonaním dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody v prípade, ak bol odsúdený uznaný za vinného zo spáchania zločinu (§ 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona). Odsúdený podal návrh na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody dňa 17.08.2023, a síce po vykonaní viac než dvoch tretín trestu odňatia slobody, uloženého mu vo výmere osem rokov rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5T/89/2011 zo dňa 27.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/43/2016 zo dňa 25.10.2016 ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/59/2018 zo dňa 19.03.2019. Vzhľadom na uvedené, aj sťažnostný súd považoval formálne zákonné podmienky pre podmienčné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnené.

Pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení, vychádzajúc z ust. § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona, musí súd z hľadiska splnenia materiálnych zákonných podmienok zhodnotiť konanie odsúdeného pred spáchaním trestného činu, jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň reálne zhodnotiť predpoklad, či v budúcnosti povedie riadny život, pričom sa prihliada aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Pokiaľ ide o splnenie prvej materiálnej podmienky, ktorou je plnenie povinností odsúdeného v rámci aktuálne vykonávaného trestu odňatia slobody, možno konštatovať, že odsúdený túto podmienku splnil len čiastočne. Relevantným pre posúdenie správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody je obsah hodnotenia, vypracovaného ústavom na výkon trestu odňatia slobody, z ktorého vyplýva, okrem iného, že správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo spočiatku na požadovanej úrovni. Postupom času a vplyvom pôsobenia väzenského personálu sa jeho správanie a disciplína postupne upravila na požadovanú úroveň a v ďalšom období už nedostatky zaznamenané neboli. Odsúdený sa opakovane zapájal do prednáškovej činnosti realizovanej pedagogickým personálom ústavu a pedagógom ubytovne bol poverený vykonávaním funkcie vedúceho izby. Povinnosti, ktoré vyplývajú z danej funkcie si plní na dobrej úrovni. Zúčastňoval sa aj na špecializovanom resocializačnom programe – Rodina a vzťahy. Doposiaľ bol dvakrát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný nebol. Počas výkonu trestu bol krátkodobo pracovne zaradený na vnútornom pracovisku Zedko. Na uvedenom pracovisku však nepodával požadované pracovné výkony a neplnil stanovené normy, v dôsledku čoho bol z pracoviska vyradený. Ako pracovne nezaradený sa dlhodobo zapájal do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného, ktoré boli zamerané na udržiavanie čistoty a poriadku spoločných priestorov ubytovne.

Aktuálne nie je pracovne zaradený, je evidovaný ako starobný dôchodca. Sociálne väzby počas výkonu trestu odňatia slobody udržiava prostredníctvom osobnej korešpondencie, videonávštev, telefonátov a balíkov s matkou, synom, dcérou, súrodencom a priateľmi náboženského spoločenstva. Vzájomné vzťahy s blízkymi osobami sa javia na dobrej úrovni. Odsúdený bol odporučený na podmienené prepustenie s dohľadom, pričom resocializačná prognóza sa javí u odsúdeného ako menej priaznivá a riziko recidívy trestnej činnosti bolo vyhodnotené ako stredné. Hodnotiac uvedené, krajský súd musel prisvedčiť záveru okresného súdu, že odsúdený prvú materiálnu podmienku pre podmienené prepustenie splnil len čiastočne.

Z hľadiska prijatia záveru, že od odsúdeného je možné očakávať vedenie riadneho života (druhá materiálna podmienka), je potrebné zohľadniť okolnosti predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (R 5/2017). Okresný súd správne prihliadol na resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorá je podľa hodnotenia ústavu menej priaznivá s poukazom na stredné riziko recidívy trestnej činnosti. Hodnotiac osobu odsúdeného, okresný súd správne prihliadol aj na kriminálnu minulosť odsúdeného, z ktorej je zrejmé, že odsúdený bol doposiaľ 18-krát odsúdený za rôznu, prevažne majetkovú trestnú činnosť. Bez významu takisto nie je, že odsúdený začal s páchaním trestnej činnosti už ako mladistvý a v jej páchaní pokračoval prakticky naprieč celým doterajším životom. Neušlo pozornosť krajského súdu, že odsúdený už bol v minulosti podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, kedy sa v skúšobnej dobe neosvedčil a bol mu nariadený výkon zvyšku uloženého trestu odňatia slobody. Teda ani dobrodenie zákona a súdu vo forme podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, neprímälo odsúdeného prehodnotiť svoj prístup k vedeniu riadneho života.

Možno preto bez najmenších pochybností konštatovať, že predošlé odsúdenia a vykonané tresty u neho nevedli k náprave a neboli pre neho dostatočným ponaučením a nemali naňho dostatočný výchovný a nápravný vplyv. Odsúdený vlastným pričinením nevyužil skoršiu možnosť riadne sa začleniť do spoločnosti a preukázať, že sa napravil. Zohľadňujúc menej priaznivú resocializačnú prognózu odsúdeného a stredné riziko recidívy trestnej činnosti krajský súd konštatuje, že práve predčasným ukončením výchovného pôsobenia uloženého trestu a participácie na programe zaobchádzania v podobe podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebolo možné dosiahnuť jeden z účelov trestu, a síce vytvoriť podmienky a pripraviť odsúdeného na riadne vedenie života po výkone trestu a odradiť ho od recidívy trestnej činnosti.

V prípade prognózy budúceho správania sa odsúdeného je potrebné prihliadať aj na prostredie, v ktorom sa odsúdený ocitne po podmienenom prepustení. Z hodnotenia odsúdeného ústavom sú evidentné dobré rodinné väzby a vzťahy medzi odsúdeným a jeho rodinou, predovšetkým s matkou, deťmi a súrodencom, s ktorými je v kontakte aj počas výkonu trestu odňatia slobody. Krajský súd však musí konštatovať, že ani dobré rodinné vzťahy samy osebe nedávajú záruku za ďalšie správanie sa odsúdeného, jeho nápravu a vedenie riadneho života. K sťažnostným námietkam odsúdeného je potrebné zdôrazniť, že vzájomné sociálne väzby medzi odsúdeným a jeho rodinou, resp. ani zdravotný stav jeho matky, ho doposiaľ žiadnym spôsobom neodradili od opakovaného páchania trestnej činnosti. Podľa názoru krajského súdu preto ani dobré rodinné vzťahy nedávajú záruku za vzorné a spoločensky konformné správanie sa odsúdeného v prípade jeho podmieneného prepustenia z výkonu trestu na slobodu.

V závere sťažnostný súd uvádza, že okresný súd v prejednávanej veci správne prihliadol na povahu spáchanej trestnej činnosti, ako aj na zaradenie odsúdeného do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ktoré zaradenie na výkon trestu svedčí o tom, že v prípade odsúdeného sa vyžaduje prísnejšia forma spôsobu výkonu trestu. Navyiac, trest odňatia slobody vykonáva v diferenciacnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

Keďže v súčasnosti nie je možné vysloviť reálny predpoklad, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, ďalší výkon trestu odňatia slobody je u neho dôvodný.

K sťažnostným námietkam odsúdeného považoval krajský súd za potrebné dodať, že tieto sú právne irelevantné a nie sú spôsobilé privediť pre odsúdeného priaznivejšie rozhodnutie, a síce podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd správne skúmal splnenie troch podmienok pre rozhodnutie o návrhu odsúdeného (jedna formálna podmienka a dve materiálne podmienky), pričom

pre rozhodnutie o podmiennečnom prepustení odsúdeného na slobodu je potrebné, aby boli kumulatívne splnené všetky tri podmienky a nepostačuje preto, ak je z pohľadu odsúdeného splnená len niektorá z nich. Pokiaľ odsúdený namietal, že okresný súd pri posudzovaní splnenia podmienok pre rozhodnutie vychádzal z jeho trestnej minulosti, teda z odpisu registra trestov, je potrebné uviesť, že odpis registra trestov je jedným z legálnych a legitímnych dôkazov v trestnom konaní, ktorý má vysokú informačnú a výpovednú hodnotu. Na základe tam uvedených informácií môže súd posudzovať mnohé trestnoprávne relevantné otázky, vrátane prognózovania správania sa odsúdeného po jeho prípadnom podmiennečnom prepustení na slobodu zhodnotením jeho doterajšieho života, ale aj správania sa odsúdeného po výkone jednotlivých trestov tak, ako to uviedol už okresný súd v napadnutom rozhodnutí, ale aj krajský súd v rámci sťažnostného konania, keďže zhodnotenie (kriminálnej) minulosti odsúdeného je jednou z podmienok, ktorá nevyhnutne spolupôsobí pri vyhodnocovaní prognózy odsúdeného s ohľadom na jeho potenciálne budúce správanie na slobode.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

S poukazom na uvedené skutočnosti senát Krajského súdu v Banskej Bystrici sťažnosť odsúdeného v súlade s citovaním ustanovením ako nedôvodnú zamietol.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne pomerom hlasov 3: 0 (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.